

Sosyal-psikolojik-ekonomik krizler iman ve ahlak yoksunluğunun/bunalımının neticesi mi yoksa sebebi midir? Acaba bu ikisi arasında doğrudan ya da dolaylı yönden bir ilişki var mıdır?

Yaygın olan kanaate göre kişi başına düşen milli gelir arttıkça özelde kişilerin genelde ülkenin bütün problemleri çözülecektir. Zira yaşamış olduğumuz çağda insanlar arasında ya da devletler arasında söz sahibi olmak için ekonomik gücün kuvvetli olduğuna inanılmaktadır. Başka bir ifade ile çağımızın ana düşüncesini kısaca şu şekilde ifade edebiliriz: “Altın kural bir: Altın kimdeyse kuralı o koyar. Altın kural iki: O halde daha çok/en çok altının sahibi olmak lazım”.

Böyle düşünenler fevkalade büyük bir yanılgı içindedirler. Kişinin ekonomik gelirinin artması nisbi bir iyilik-fayda-refah temin edebilir. Ancak bu huzur ve mutluluğu temin etmek için ancak pansuman tedbirler kabilinden bir tedavi olur. Huzur ve faydanın devamlılığını sağlamadığı gibi sorunları tamamen ortadan da kaldırmaz. Aksine başka başka sorunların ortaya çıkmasına da neden olur. Delili ise “tarih”dir.

Ekonomiyi en büyük sorun olarak gören idareciler hem işverenler/patronlar için hem de yurdun her bölgesine devasa yatırımlar yaptıklarını söylüyorlar. Ancak daha önce hiç görülmemiş bu devasa hizmetleri alanların kahr ekseriyeti ya da hepsi nasıl oluyor da hizmet edenleri desteklemiyorlar? Aslında cevabı çok basit. Gönle, ruha ve akla yatırım yapmadan nefse yatırım yapılırsa sonu hüsrân-ı mübîndir. Halkın gönlünü imar işleriyle uğraşmazsak, yatırımları onların nefislerine yapmış oluruz. Nefisler kemal bulmadığı müddetçe cibilliyetleri tatminsizlik, şükürsüzlük, kanaatsizlik ve vefasızlıktır. Hiçbir şey nefsi doyurmaz. Dünyalık namına ne varsa her zaman daha fazlasını ister. Zira nefis istemekten ibarettir.

Gidemediğin yer senin değilse oralara yol yapmak gerek. Keza, giremediğin gönül de senin değildir. Gönüllere girmek her zaman zahiren onlara yol yapmakla olmuyor.

Bir insanın eylemlerini ve eylemlerinin bütünü olan ahlakının temelinde o kişinin inancı yatmaktadır. İnanç bunların hepsini belirleyen “ilk neden”dir. Örneğin kişinin inancı/itikadı bozuk ve sapıkça ise eylemleri de o doğrultudadır. İnanç bozuk olunca ahlak da aynı paralel de bozuktur. İşte hem ülkemizdeki hem de dünyamızdaki bütün krizlerin altında yatan asıl sebep budur: “Sahih bir iman/itikad ve kamil/faziletli ahlak eksikliği”dir. Sahih iman ve faziletli ahlak ise Hakk’ın en son peygamber Muhammed Mustafa (sav)’in şahsında ve yaşantısında şekillendirdiği ve insanlığa armağan ettiği inanç ve ahlaktır. Bundan ötesi yoktur. O yüzden “son peygamber/kurtarıcı”dır.

İnancın her şeyi belirlediği ve şekillendirdiğini kabul ettiğimizde şunları rahatlıkla ifade edebiliriz. Örneğin ekonomik kriz dediğimiz şey nedir? Dünyanın, özede de ülkemizin bütün kaynakları, üzerinde yaşayanların ihtiyaçlarını karşılayacak kadar çoktur. Ancak adilane bir bölüşüm-paylaşımın olmaması ekonomik krizlerin sebebidir. Şöyle de ifade edebiliriz: Ahlakı bozuk zenginler/patronlar daha fazla kazanamadıkları ve faizler düştüğü zaman onlar için kriz var demektir. Kriz aslında onların krizidir. Onların neden olduğu krizdir. Fena ahlaklarının sebebi olan batıl ya da gayri sahih itikadları onlara her zaman daha kazanmayı, daha fazla kâr etmeyi telkin edecektir. Onlar için helal-haram ya da ahirette hesap diye bir şey yoktur. Sadece bütün rakiplerini geride bırakarak paranın tek sahibi olmak vardır. Paranın tek sahibi olduğunda yine yerinde duramaz. Bu sefer parasını kullanarak gücün ve egemenliğin tek sahibi olmayı ister. Çünkü dünyalık adına her şeye sahip olsa bile içindeki enesi yani hevasının, kibrinin karşılanacak tek bir tarafı kalmıştır: yönetmek, herkesi kendisine kul köle yapmak, kısacası tanrısallaşmak. İlahi ahlakla ahlaklanmadığı için şeytani ahlak o yeri doldurmuştur. Artık Şeytan gibi Rabb’e meydan okur. Onlar “temelinde/bâtının da îman ve ahlâk yoksunluğu”nun yattığı ancak “zahirinde bankacılık/finans/kapitalizm krizi” şeklinde görülen sorunun müsebbibleridirler.

Peki, hakiki manada iman ve ahlak sahibi olan bir işveren, patron ya da zengin, işçilerini asgari ücretle çalıştırabilir mi? Onların alın terleri üzerinden koca bir servet yığılabilir mi? Fakirlerin hakkı olan zekatını vermemelik yapabilir mi? Devletini ve milletini kendisine borçlandırmak, tefecilik etmek için banka kurabilir mi?...

Ya inançları ve ahlakları olmayan/bozuk siyasetçiler... Onlar Hakk'a iman etmezler. Ya kendi hevalarını ya da milleti put haline getirirler . “Buna (görevimi yerine getirmeme) karşılık sizden hiçbir ücret/mükâfât istemiyorum. Benim hizmetlerimin karşılığını ancak alemlerin rabbi Allah verecektir”. (Şuarâ/145) demezler. Diyemezler. Hiçbir şey onlarsız olmaz. Vazgeçilemez olduklarına inanırlar. Takdir edilmeyi, yüceltilmeyi istemek, iktidar ve egemenlik onların hayat kaynağıdır. Böylece para sahipleri ile aynı amaçta birleşirler. Ya paradorlara hizmet ederler ya da onların kendilerine hizmet etmelerini isterler. Hakk'a hizmet etmeyi hiç düşünmezler. Politikacı demek, bizde yalancı-iftiracı-çamur atıcı demekle eşdeğer olmuşsa orada durmak gerek.

Ya ahlakı bozuk genç nesiller... Anneleri-babaları onların iyi para kazanabilecekleri aynı zamanda statüsü yüksek bir iş sahibi olmalarını istiyorlar. Zira önlerinde bir sürü fena örnek var. Çocuğuna evvela iman ve ahlak dersi vermeyenler de onların nefislerine hizmet eder. Bunun sonu da fenalık ve vefasızlık görmek, pişmanlıkla dizlerini dövmektir. İyi kazanan bir genç terörist olmayabilir ancak en büyük teröristlerin, hırsızların, terör örgütlerini kuran ve yönetenlerin de üniversite okumuş, servet ve makam sahipleri arasından çıktığına neden şaşırıyoruz? Bu ülkede devletine ve milletine ihanet edenler hep böylelerinin arasından çıktı. Neden acaba? Ahlakı bozuk avam da onlar gibi olmaya hevesleniyor. Halbuki kötü misal, misal olmaz.

Ya idari sistem... Bazılarına ütöpic gelebilir ama idari sistemin oluşturduğu yapının bir insandan kısacası organizmadan hiçbir farkı yoktur. O vakit her insanın bir düşünceci/inancı ve ondan neşet eden fiilleri yani ahlakı varsa her idari bünyenin de vardır. Örneğinin; anayasası inançlarını ortaya koyduğu gibi yasama, yürütme ve yargısı da fiillerini kısacası ahlakını açığa çıkarır, ete kemiğe bürür. İşte idari yapının içinde krizlerin temelinde de onun inanç ve amelî yerinde olan unsurlarının bozukluğu yatmaktadır. Kısacası bunun adı sistem krizidir. Bozuk rayları üzerinde hiçbir tren doğru gitmez.

İdari bir bünye, kendi hücreleri yerinde olan vatandaşlarını asla kandıramaz. Onlardan haksız kazançlar elde edemez. Onlara zulmedemez. Onlar arasında bir ayırımı asla yapamaz. Yoksa kendisine, hayatiyetine zarar verir. Kurşından haram kazançlar geçirmemeye, kesesinde biriktirmemeye çalışır. Midesinde topladığı helal kazançları hücrelerinin hepsine eşit oranda dağıtmaya çalışır. İnançını, fiillerini ve ahlakını daha iyiye yani kemale erdirmeye çalışır. Bu arada inancı ve ahlakı bozuk yapılarla sürekli mücadele eder. Çevresine örnek olmaya, ulaşabildiği her yere hayır hasenat götürmeye, hayır üzerine dayalı faydalı ve yapıcı ilişkiler kurmaya çalışır. Şunu hep beraber düşünelim: Erdemli insanlardan oluşan bir idari yapı/sistem yine erdemli zenginlerinden her sene zekâtı kendisi hesaplayarak toplasa ve yine erdemli olan fakir-fukarasına dağıtsa ortaya nasıl bir tablo çıkardı? Bunun için bünyenin her hücresinin aynı inanç etrafında toplanması ve hep birlikte faziletli amelleri sergilemesi gerekmektedir: Bütün hücreleri ile inanmak. Evet, imanın tam bir iman olması için bütün hücrelerin imanı şarttır değil mi?

Örnekleri çoğaltabiliriz. Ahlakı bozuk bir gazeteci yani fâsık, sürekli yalan dolan haberler yapacak, iftira atacak, münkeri ve fuhşiyâtı yaymaya çalışacaktır. Çıkarları için her türlü yapılanma ile, şer odakları ile kirlî ilişkiler ağı içine girebilecektir.

Ahlakı bozuk bir polis, asker, öğretmen, din görevlisi, üniversite hocası, öğretmen, doktor, mühendis, belediye başkanı, mimar, esnaf, aşçı, talebeden vs. bir ülkeye-millîete-insanlığa hiçbir fayda gelmez, aksine sürekli zarar gelir.

SONUÇ YERİNE

İman ve ahlak üzerine yapılan yatırımlar savunma sanayiine yapılan yatırımlardan daha stratejik ve uzun vadeli yatırımlardır. Sonuçları ve meyveleri hemen temin edilemez. Uzun zaman gerektirir. Ancak tesirleri uçaklardan, füzelerden ve paradan (ekonomiden) daha etkilidir. Kanaatimce bir ülkenin caydırıcılığı iman ve ahlak noktasında bir bütün ise, herkesin kalbi aynı şekilde atıyorsa bütün silahlardan daha etkilidir. Düşmanı korkutan asıl silah budur.

İman ve ahlakın temeli sağlam atılırsa ekonomik, sosyal ve psikolojik hayat da zamanla düzelecek ve daha iyiye gidecektir. Sonuçta insanlığın huzur ve selametini yalnızca Hakk'ın rızasını kazanmak için temin etmeye çalışacak erdemli nesiller ancak ve ancak bu suretle ortaya çıkacaktır. Bunun için uzun vadeli stratejik planlar yapılmalı ve vakit kaybetmeden hayata geçirilmelidir.

Kaynaklar

1 En çarpıcı örnek için bak. İsrail'i yöneten politikacılar ve fiilleri.

2 Bunun için Hucurât Suresi 6. ayete bak. Derinlemesine tefekkür et. “Ey müminler! Allah’ın koyduğu sınırların dışına çıkmayı sürekli adet haline getiren biri, size bir haber getirirse ona inanmadan önce doğru olup olmadığını iyice araştırın. Yoksa bir topluluğa bilgisizlikle bir kötülükte bulunursunuz da sonra yaptığınızdan pişmanlık duyarsınız.” (Hucurat/6). Bazı basın-yayın kuruluşlarının ve siyasetçilerin halini anlatmıyor mu? Algı operasyonları kapsamında bu ayet-i kerimenin üzerinde çokça durmak gerek.